

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Кафедра польської філології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана
філологічного факультету

“31” серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

галузі знань 03 Гуманітарні науки
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.033 Слов'янські мови та літератури (переклад включно),
перша – польська
факультету філологічний

Робоча програма навчальної дисципліни **Основна слов'янська (польська) мова: актуальні проблеми перекладознавства** для студентів спеціалізації 035.033 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська. – Львів, 2023. – ___ с.

Розробники:

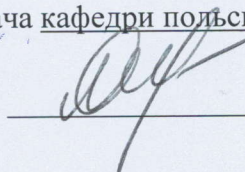
Сливинський Остап Тарасович, доцент кафедри польської філології, кандидат філологічних наук

Біленька-Свистович Олександра володимирівна, асистент кафедри польської філології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри польської філології Львівського національного університету імені Івана Франка

Протокол № 1 від 31.08.2023 р.

В.о. завідувача кафедри польської філології

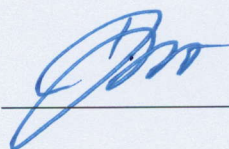

доц. Лозинська О.Г.

31.08.2023 р.

Затверджено Вченою радою філологічного факультету

Протокол № 1 від 31.08.2023 р.

31.08.2023 р.

Голова

доц. Крохмальний Р.О.

© Сливинський О.Т., 2023

© Біленька-Свистович О.В.,
2023

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Напрямок підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,5	Напрямок 0203 «Гуманітарні науки» <hr/> (шифр, назва)	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність: 035 Філологія <hr/> (шифр, назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2	035.033 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська	5-й	5-й
Загальна кількість годин – 210		<i>Семестр</i>	
	9-й	9-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4,5	<i>Лекції</i>		
	16 год.	6 год.	
	<i>Практичні, семінарські</i>		
	16 год.	6 год.	
	<i>Лабораторні</i>		
	--	--	
	<i>Самостійна робота</i>		
	73 год.	93 год.	
ІНДЗ:			
Вид контролю: іспит			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1/2,25

для заочної форми навчання – 1/7,75

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: подати студентам відомості про найважливіші ідеї та концепції сучасного перекладознавства, спроектувати їх на перекладацьку практику.

Для досягнення поставленої мети в процесі викладання курсу потрібно виконати такі завдання:

- 1) ознайомити студентів із головними перекладознавчими теоріями та концепціями;
- 2) висвітлити нюанси взаємин між теорією та перекладацькою практикою;
- 3) показати місце перекладознавчих теорій в контексті сучасної філософської, мовознавчої, літературознавчої, культурологічної думки;
- 4) під час виконання практичних завдань показати, як можна застосовувати головні перекладознавчі теорії та методи у процесі різних типів письмового та усного перекладу.

В результаті вивчення курсу студенти повинні

знати:

- 1) найважливіші ідеї та концепції сучасного перекладознавства, їхніх авторів, специфіку їхнього розвитку;
- 2) шляхи застосування перекладознавчих підходів на практиці;
- 3) місце перекладознавчих теорій в контексті сучасної філософської та культурологічної думки;

вміти:

- 1) розкрити суть основних сучасних перекладознавчих теорій, назвати їхніх авторів;
- 2) викласти їх з перспективи сучасних інтелектуальних течій і формацій;
- 3) застосовувати головні перекладознавчі підходи у практиці різних форм письмового та усного перекладу.

<p>Програмні результати навчання (ПРН)</p>	<p>ПРН 3. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.</p> <p>ПРН 4. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.</p> <p>ПРН 5. Демонструвати розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства.</p> <p>ПРН 6. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.</p> <p>ПРН 7. Використовувати іноземну мову для організації ефективної міжкультурної комунікації.</p> <p>ПРН 8. Застосовувати філологічні знання для розв'язання професійних завдань.</p> <p>ПРН 9. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності.</p> <p>ПРН 10. Виділяти галузі філології й окреслювати коло їх основних проблем.</p> <p>ПРН 12. Знати історію мови і літератури, що вивчаються.</p> <p>ПРН 14. Створювати усні й письмові тексти різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.</p> <p>ПРН 17. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у</p>
---	---

	<p>різних сферах життя.</p> <p>ПРН 18. Здійснювати лінгвістичний аналіз текстів різних стилів і жанрів.</p> <p>ПРН 19. Окреслювати основні проблеми дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, пояснювати їх взаємозв'язок у цілісній системі знань.</p> <p>ПРН 20. Демонструвати знання з обраної філологічної спеціалізації: мовознавства, літературознавства, фольклористики, перекладознавства, прикладної лінгвістики.</p> <p>ПРН 21. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати мовні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).</p> <p>ПРН 22. Планувати і здійснювати дослідження в галузі філології на належному рівні.</p>
--	--

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Переклад у контексті філософії та культурології.

Тема 1. Переклад як особливий вид комунікації. Переклад і форми транскультурної передачі значень. Культурна компетенція перекладача.

Основна література:

- 1) Коптілов В. Теорія і практика перекладу : Навч. посібник. – Київ: Юніверс, 2002. – С. 11–25.
- 2) Рильський М. Проблема художнього перекладу. Твори: В 10-ти томах. Т. 9. – Київ, 1962. – С. 213–221.
- 3) Hejwowski K. Kognitywno-komunikacyjna teoria przekładu. – Warszawa, 2019. – S. 7–10.

Тема 2. Перекладність як передумова еквівалентності: принципова неперекладність. Абсолютна перекладність та теорія універсалій Н. Хомського. Принцип відносної перекладності.

Основна література:

- 1) Кундзіч О. Л. Творчі проблеми перекладу. – Київ: Дніпро, 1973. – С. 41–43.
- 2) Przekład artystyczny a współczesne teorie translatologiczne. – Katowice, 1998. – S. 54–55.
- 3) Współczesne teorie przekładu / Pod red. P. Bukowskiego, M. Heydel. – Kraków, 2006. – 88–91.

Тема 3. Постать автора у перекладі. Перекладач як «другий автор». Можливості і міра перекладацького втручання.

Основна література:

- 1) Кундзіч О. Л. Творчі проблеми перекладу. – Київ: Дніпро, 1973. – С. 24–30, 45–50.
- 2) Krysztofiak M. Przekład literacki a translatologia. – Poznań, 1999. – S. 134–145.
- 3) Legeżyńska A. Tłumacz i jego kompetencje autorskie. – Warszawa, 1999. – S. 10–52.

Змістовий модуль 2. Основні перекладознавчі теорії

Тема 4. Лінгвістична теорія перекладу. Міжмовна інтерференція. Симетрія/асиметрія мовних явищ у процесі перекладу.

Основна література:

- 1) Catford J. A Linguistic Theory of Translation. – London, 1965. – P. 5–20.
- 2) Steiner G. After Babel: Aspects of Language and Translation. – Newburyport, 2013. – P. 235–257.
- 3) Współczesne teorie przekładu / Pod red. P. Bukowskiego, M. Heydel. – Kraków, 2006. – S. 91–111.

Тема 5. Теорія відповідності у перекладі: еквівалентні, варіантні та контекстуальні відповідники.

Основна література:

- 1) Theories of Translation: An Anthology of Essays from Dryden to Derrida / Ed. J. Biguenet, R. Schulte. – Chicago, 2012. – P. 88–92.
- 2) Współczesne teorie przekładu / Pod red. P. Bukowskiego, M. Heydel. – Kraków, 2006. – S. 241–245.

Тема 6. Теорія трансформацій при перекладі: лексичні, граматичні та лексико-граматичні трансформації.

Основна література:

- 1) Nida E. A. Toward a Science of Translating. – Leiden, 1964. – P. 5–41.
- 2) Theories of Translation: An Anthology of Essays from Dryden to Derrida / Ed. J. Biguenet, R. Schulte. – Chicago, 2012. – P. 45–49.
- 3) Współczesne teorie przekładu / Pod red. P. Bukowskiego, M. Heydel. – Kraków, 2006. – S. 251–253.

Тема 7. Поняття перекладацької еквівалентності. Цінність перекладу в контексті міри адекватності перекладу.

Основна література:

- 1) The Craft of Translation / Ed. J. Biguenet, R. Schulte. – Chicago, 1989. – P. 123–130.
- 2) Współczesne teorie przekładu / Pod red. P. Bukowskiego, M. Heydel. – Kraków, 2006. – S. 34–35.
- 3) Коптілов В. Теорія і практика перекладу : Навч. посібник. – Київ: Юніверс, 2002. – С. 52–54.

Тема 8. Теорія неможливості перекладу. Її автори, найважливіша аргументація.

Основна література:

- 1) Przekład artystyczny a współczesne teorie translatologiczne. – Katowice, 1998. – S. 145–149.
- 2) Współczesne teorie przekładu / Pod red. P. Bukowskiego, M. Heydel. – Kraków, 2006. – S. 210–211.
- 3) Коптілов В. Теорія і практика перекладу : Навч. посібник. – Київ: Юніверс, 2002. – С. 103–104.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль I												
Змістовий модуль 1. Переклад у контексті філософії та культурології												
Тема 1. Переклад як особливий вид комунікації	14	2	2			10	15	1	1			13
Тема 2. Перекладність як передумова еквівалентності	14	2	2			10	15	1	1			13
Тема 3. Постать автора у перекладі	14	2	2			10	15		1			14
Разом – модуль I	42	6	6			30	45	2	3			40
Модуль II												
Змістовий модуль 2. Основні перекладознавчі теорії												
Тема 4. Лінгвістична теорія перекладу	15	2	2			11	15	1	1			13
Тема 5. Теорія відповідності у перекладі	15	2	2			11	15	1				14
Тема 6. Теорія трансформацій при перекладі	15	2	2			11	15	1	1			13
Тема 7. Поняття перекладацької еквівалентності	14	2	2			10	15	1	1			13
Тема 8. Теорія неможливості перекладу	4	2	2									
Разом – модуль II	63	10	10			43	60	4	3			53
Усього годин	105	16	16			73	105	6	6			93

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Види усного перекладу. Основні правила і вимоги до перекладача під час послідовного перекладу	2	1
2.	Основні правила і вимоги до здійснення синхронного перекладу. Обов'язки і права перекладача-синхроніста	2	1
3.	Пошук і типологія мовних засобів для здійснення	2	1

	тематичного усного перекладу		
4.	Опрацювання текстів для послідовного перекладу з польської на українську і навпаки. Медичні тексти	2	1
5.	Спроба послідовного перекладу усного тексту на юридичну тематику (польсько-український переклад)	2	
6.	Послідовний переклад українсько-польський текстів економічної тематики	2	1
7.	Порівняння перекладу і оригіналу мистецьких текстів. Пошук найвідповідніших варіантів	2	1
8.	Переклад уривка прозового і поетичного твору за вибором студента. Аналіз мовних засобів, використаних при перекладі	2	
	Усього годин	16	6

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	З. Налковська, “Medaliony”, Т. Боровський, “Pożegnanie z Marią”	10	13
2.	Ю. Стрийковський, „Głosy w ciemności”	10	13
3.	Ч. Мілош, “Traktat poetycki”, Т. Ружевич, “Niepokój”, М. Бялошевський, “Szare eminencje”	10	14
4.	С. Грохов’як, Є. Гарасимович. Вірші з різних збірок	11	13
5.	З. Герберт, В. Шимборська. Вірші з різних збірок	11	14
6.	С. Мрожек, „Słoń”, Т. Ружевич, „Kartoteka”	11	13
7.	С. Бараньчак, Р. Криницький. Вірші з різних збірок	10	13
	Усього годин	73	93

7. Методи навчання

Під час лекцій здійснюється проблемний виклад навчального матеріалу з застосуванням методу порівняльного аналізу теорій і концепцій, історико-теоретичного методу (розгляд перекладацьких теорій у науковому контексті часу, в якому вони поставали і розвивалися); теоретично-прикладного методу (проекування теоретичних концепцій на перекладацьку практику). Під час практичних занять використовуються проблемний, пошуковий, дослідницький методи з високим ступенем взаємодії викладача і студентів.

8. Методи контролю та розподіл балів, що присвоюються студентам

Поточне оцінювання та самостійна робота								Іспит	Разом
Модуль I				Модуль II					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	50	100
6	6	7	6	6	6	7	6		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів

9. Методичне забезпечення

1. Ілюстративний матеріал: слайди, відео- та аудіоролики, які доповнюють матеріал лекцій.
2. Тексти, аудіо- та відеоматеріали для роботи під час практичних занять.

10. Рекомендована література

Базова

1. Balcerzan E. Literatura z literatury (strategie tłumaczy). – Katowice, 1998.
2. Catford J. A Linguistic Theory of Translation. – London, 1965.
3. Hejwowski K. Kognitywno-komunikacyjna teoria przekładu. – Warszawa, 2019.
4. Krysztofiak M. Przekład literacki a translatoologia. – Poznań, 1999.
5. Legeżyńska A. Tłumacz i jego kompetencje autorskie. – Warszawa, 1999.
6. Nida E. A. Toward a Science of Translating. – Leiden, 1964.
7. On Translation / Ed. R. A. Brower. – Cambridge (Mass.), 1959.
8. Piotrowska M. Proces decyzyjny tłumacza. Zarys metodyki nauczania przekładu. – Warszawa, 2016.
9. Przekład artystyczny a współczesne teorie translatoologiczne. – Katowice, 1998.
10. Przekład literacki. Teoria. Historia. Współczesność. – Warszawa, 1997.
11. Steiner G. After Babel: Aspects of Language and Translation. – Newburyport, 2013.
12. The Craft of Translation / Ed. J. Biguenet, R. Schulte. – Chicago, 1989.
13. Theories of Translation: An Anthology of Essays from Dryden to Derrida / Ed. J. Biguenet, R. Schulte. – Chicago, 2012.
14. Topika erotyczna w przekładzie. – Katowice, 1994.
15. Współczesne teorie przekładu / Pod red. P. Bukowskiego, M. Heydel. – Kraków, 2006.
16. Współczesność i awangardowość w przekładzie. – Katowice, 1995.
17. Алексеева И. С. Профессиональное обучение переводчика. – СПб., 2000.
18. Влахов С., Флорин С. Непереводимое в переводе. – Москва, 1986.
19. Гаврилів Т. Текст між культурами. Перекладознавчі студії. – Київ: Критика, 2005.
20. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад. – Львів: Вид-во при Львів. ун-ті, 1989.
21. Зорівчак Р. П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія. – Львів: Вища шк. Вид-во при Львів. ун-ті, 1983.
22. Коптілов В. Теорія і практика перекладу : Навч. посібник. – Київ: Юніверс, 2002.
23. Корунець І. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). – Київ, 2003.
24. Кундзіч О. Л. Творчі проблеми перекладу. – Київ: Дніпро, 1973.
25. Мирам Г. Профессия: переводчик. – Киев, 2000.
26. Попович А. Проблемы художественного перевода. – Москва, 1980.
27. Рильський М. Проблема художнього перекладу. Твори: В 10-ти томах. Т. 9. – Київ, 1962.
28. Содомора А. Sub aliena umbra: Під чужою тінню. – Львів: Літопис, 2000.
29. Тороп С. Тотальный перевод. Тарту, 1995.
30. Федоров А. В. Введение в теорию перевода. – Москва, 1953.
31. Флорин С. Муки переводческие: Практика перевода. Москва, 1983. 184 с.
32. Чередниченко А. И., Бех П. А. Лингвистические проблемы воссоздания образа в поэтическом переводе: Тексты лекций. – Киев, 1980.
33. Чуковский К. Высокое искусство. – СПб., 2008.
34. Шмігер Т. Історія українського перекладознавства ХХ сторіччя. – Київ: Смолоскип, 2009. 342 с.

Допоміжна

1. Дзера О. Жанри художнього перекладу // Записки перекладацької майстерні. Т. 1. Львів, 2001.
2. Зорівчак Р. Перекладачі для України ХХІ сторіччя // Записки Перекладацької майстерні. Т. 1. Львів, 2001.
3. Зорівчак Р. Художній переклад в Україні і буття нації (Спроба історико-літературного осмислення) // Записки Перекладацької майстерні. Т. 1. Львів, 2001.
4. Кіцила Л. Словники міжмовних омонімів: історія виникнення та перспективи розвитку // Проблеми слов'янознавства. 1999. Вип. 50.
5. Мاستиляк В. Проблема перекладу назв міфологічних істот з польської на українську мову (на прикладі творів С. Лема “Кіберіада” та А. Сапковського “Відьмак”) // Славістичні записки. 1999. № 1.
6. Перекладна література // Енциклопедія українознавства. Т. 5. Львів, 1996. С. 1987–1991.

Інформаційні ресурси

1. <https://apcz.umk.pl/czasopisma/index.php/RP/article/view/RP.2006.001>
2. <https://azurit.kiev.ua/uk/2017/06/30/lingvistichna-teoriya-perekladu/>
3. <http://www.ejournals.eu/pliki/art/4560/>
4. http://www.nua.kharkov.ua/images/stories/Kafedri/Kaf_Teorii_I_Praktiki_Perevoda/Metod_obesp/2017-2018/Teoriya%20perekladu.PDF